

ክታቦታት ኮቪድ-19 ብኸመይ ከምዝሰርሑ

072221 ትግርኛ

ክታቦት ኮቪድ-19 ካብ ምሕማም ይከላኸል

ናይ ቦታ: ዘባውን ሃገራውን ናይ ጥዕና ኪኢላታት ኣንጻር ኮቪድ-19 ክታቦት ምውሳድ ይመኽሩ። ኣብ'ዚ ሕጂ እዋን፡ ኣብ ኣሜሪካ 3 ዝተፈቐዱ ክታቦታት ኣለው-ፒፋይዝዘር/ባዮንተክ (Pfizer/BioNTech) ፡ ሙደርናን (Moderna) ጆንሰንን & ጆንሰንን (Johnson & Johnson) እዮም።

ሓደ ዓይነት ቫይረስ ንምቅላስ ልዕሊ ሓደ ክታቦት ክህሉ ልሙድ እዩ። ነፍሲወከፍ እዞም ክታቦታት ኣብ ምኽልኻል ከቢድ ሕማም ወይ ሞት ካብ ኮቪድ-19 ውሑሳትን ውጺኢታውያንን ኮይኖም ተረጋጊጾም ኣለው።

ኪኢላታት ሕክምና ሕጂ ውን እቲ ክታቦት ንኸንደይ ግዜ ከም ዝከላኸለልካ ከምኡውን ኮቪድ-19 ካብ ምትሕልላፍ ደው ከምዘብለካን ኣብ ምምርማር ይርከቡ። ቅድሚ እኹላት ሰባት ነቲ ክታቦት ምርካብም ገለ ግዜ ክወስድ እዩ፡ በዚ ከኣ ናይ መዓልታዊ ምክልኻል ደው ከብብል ንኸእል ኢና። **ምሕጻብ ኣእዳውካ፡ ምሽፋን ኣፍን ኣፍንጫን፡ ርሕቀትካ ምሕላውን ቀጽሎም ከምኡውን ዋላ ውን ክታቦት ተወሰድካ፡ ምትእኽኻብካ ኣብ ውሑድ ሰባትን ንሓጺር ግዜን ክኸውን ኣለዎ።**

እንታይ ከም ዝገብሩ

- **ንኣካላትካ ነቲ ኮቪድ-19 ከስዕብ ዝኸእል ኮርናቫይረስ ብኸመይ ከምዘለልዎን ከምዘቃለስኻን ይምህር።**
- ክታቦታት ፒፋይዘርን ሞደርናን ተላኣኺ mRNA (mRNA) ይሕዙ። ተላኣኺ /mRNA ከኣ ከም ናይ መምርሒ ማንዋል እዩ። ንኣካላትካ ዘይጓዳእ ፕሮቲን ከምቲ ኣብ ኮርናቫይረስ ዘሎ ዝመስል ብኸመይ ከም ዝሰርሑ ይምህር። ኣካላትኩም ነቲ ፕሮቲን ይምልስን ከምኡ ድማ ንሕማም ዝከላኸሉ ዋህዮታትን ጸረነፍሳትን ይፈጥሩን፡ እዚኣቶም ድማ ነዚ ኮርና ቫይረረስ የለልዎን ይዋግእዎን።
- እቲ ክታቦት ጆንሰን & ጆንሰን ተላባዒ ቫክሲን ክታቦት እዩ። ንሱ ካብቶም ሰዓል ዘምጽኡ ካብ ስድራቤት ቫይረሳት ነቶም ዝይጓድኡ ኣደናቫይረስ ይሕዙ። ኣብ'ቲ ክታቦት ዘሎ እቲ ኣደናቫይረስ ካብ'ቲ ግራጭ ፕሮቲን ናይ ኮርና ቫይረስ ጂን ይስከም። እዚ ከኣ ንኣካላትኩም ነቲ ኮቪድ-19 ዘምጽእ ኮርናቫይረስ ንክለልዮን ክቃለሶን ይምህር።
- **ብዘየገድስ እንታይ ዓይነት ክታቦት ትወስዱ፡ ኣካላትኩም ኣብ መጻኢ ነዚ ኮርና ቫይረስ እንተርእይዎ ክከላኸለልኩም ድሉው ክኸውን እዩ።**

እንታይ ከም ዘይገብሩ

- እዚኣቶም ኮርና ቫይረስ ኣይሕዙን እዮም ስለዚ ድማ ኮቪድ-19 ከምጽእልኩም ኣይክእሉን እዮም።
- ንሳቶም ዲኤንኢይካ ወይ መበቆላዊ ነገርካ ኣይልውጥዎን እዮም።
- ናይ ወሊድ/መፍረ ጸገም ኣየምጽኡን እዮም።

ኣብ ክታቦታት ኮቪድ-19 እንታይ ኣሎ፤

ፋይዘር ከምኡውን **ሞደርና** ክታቦታት ብመልእኽተኛ mRNAን ከምኡውን mRNA ኣብ ኣካልካ ንኸሰርሑ ዝሕግዙ ትሕዝቶ ዝሓዙ፡ ስብሒታት፡ ፖታሲዩምን ነቲ መልእኽተኛ mRNA ካብ ብዝሒ ኣሲድ፡ ጨውን ሸኾርን ዝከላኸል ህይወት ዘለዎም ዝተወሃሃደ ነገር ዘለዎም እዮም።

ክታቦታት ጆንሰን & ጆንሰን ምስ ሓበሬታ ካብ ኮርናቫይረስ ኣብ ልዕሊኡ፡ ዝተማሓየሽ ኣደናቫይረስ ኣለዎም፡ ብተወሳኺ ንሶም ነቲ ክታቦት ክሃድእ ዝሕግዝ ነገራት ከም፡ ጨው፡ ሸኾርን ካልእ ውህደት ኣርጋኒክን ኣለዎም።

እቶም ክታቦታት እንቋቋሑ፡ መዐቕቢታት፡ ላተክስ፡ ናይ ሓሰማ ወይ ካልእ እንስሳ ውጺኢታት ወይ ናይ ዕሽል ዋህዮታት ኣይሕዙን እዮም።

ህዚ ክታበታት መን ክወስዶ ይኽእል፡

- እኹላት ሰባት 12 ዝዕድሙኦምን ካብኡ ንላዕልን (ፋይዘር)
- 18 ን ልዕሊኡን ዝኾኑ እኹላት ሰባት (ሞደርናን ጅንሶን & ጅንሶን)
- ምስ ሓኪምካ ወይ ክሊኒክ ተዘራራብ እንተደኣ፡
 - ነፍሰ ጸር ወይ ተጥብቂ ኮይንኪ፡ ወይ
 - ዝኾነ ዕቱብ ኣለርጂታት ኣለኩም

ተመራመርቲ ሳይንስ ንቆልዑን ኮተቴታት ትሕቲ 12 ዓመት ዝኾውን ክታበት ኣብ ምስራሕ ይርከቡ።

ኅናዊ ሳዕቤናት

ብዙሕ ሰብ ድሕሪ/ዚ ክታበት ድኹም ኅናዊ ሳዕቤናት ይምኮር። እዚ ምልክት ናይቲ ኣካልካ እቲ ክገብር ዝግብኡ፡ ምህናጽ ምክልኻል ኣንጻር እዚ ሕማም ይገብር ከምዘሎ እዩ።

- ልሙድ ኅናዊ ሳዕቤናት ከም ምቕሳል ወይ ምቕያሕ ኣብቲ ክታበት ዝወሰድክምሉ ክፍሊ፡ ርእሲ ሕማም፡ ድኻም ከምኡ'ውን/ ወይ ትሑት ርስኒ(ትሕቲ 100.4) የጠቓልሉ። እዞም ምልክታት ድሕሪ'ቲ ካልኣይ ዶዝ ዝያዳ ልሙዳት እዮም።
- እዞም ምልክታት ዝበዝሕ ግዜ ኣብ ውሽጢ ሓደት መዓልታት ባዕሎም ይጠፍኡ። እንተዘይጠፈኡም፡ ንሓኪምኩም ወይ ክሊኒክ ደውል።

ሳሕቲ፡ ግን ከኣ ከቢድ ጸገማት

ውሑድ እዩ፡ ኮይኑ ግን ገለ ሰባት ከቢድ ናይ ኣለርጂ/ቁጥጥጥ ግብረመልሲ ኔርዖም ነቲ ክታበት። ኩሎም እዞም ሰባት ሽዑ ንሽዑ ሕክምናዊ ሓገዝ ረኺቦም እዮም።

- ነፍሲ ወከፍ ነዞም ክታበታት ዝወስድ፡ ድሕሪ ምውሳድ ዝኾነ ግብረመልሲ ምስ ዘርእዩ፡ ኣባላት ሕክምና ምእንቲ ክሕግዝዎም እንተወሓደ ን15 ደቓይቕ ኣብቲ ቦታ ክጸንሑ ኣለዎም።
- ኣብ ዝሓለፈ እዋን ብርቱዕ ኣለርጂያዊ ግብረ መልሲ ነይሩኩም እንተኾይኑ፡ ምስ ሓኪምኩም ወይ ክሊኒክ ተዘራራብ።

ጅንሶንን & ጅንሶንን ክታበት ምስ ኣዘዩ ሳሕቲ ግን ከኣ ከቢድ ናይ ደም ምርጋእ ምዝንባዕ ክተሓሓዝ ይኽእል እዩ። ድሕሪ ዝያዳ መጽናዕቲ፡ ናይ ሃገርን ናይ ስተይትን ሰብ መዘን ጅንሶንን & ጅንሶንን ክታበት ምጥቃም ውሑስ ሙኻኑ ተሰማሚዖም።

ክታበት ጅንሶን & ጅንሶን እንተደኣ ወሲድኩም፡ ድሕሪ ክታበትኩም ንሰለስተ ሰሙናት ነዞም ምልክታት እዚኦም ተኸታተሉ፡

- ከቢድ ሕማም ርእሲ ወይ ዘይገድፍ ሓምም ርእሲ
- ሕበጥ ወይ ቃንዛ እግሪ
- ደብዛዝ ምርኣይ
- ናይ ምስንታፋስ ጸገም
- ቃንዛ ኣፍልቢ ወይ ድማ ከቢድ ናይ ከብዲ ቃንዛ
- ኣብታ ዝተወጋእኩምላ ብትሕቲ ቆርበትኩም ቀለል ስምብራት ወይ ደቂቕቲ ናይ ደም ትንኳዓት

እንተደኣ ዝኾነ ካብ'ዞም ምልክታት ኣለኩም ኮይኑ፡ ናብ 911 ደውሉ ወይ ድማ ሕክምናዊ ኣቓልቦ ሕተቱ። ነቲ ወሃቢ ሕክምና ድማ ክታበት ጅንሶን & ጅንሶን ከምዝወሰድኩም ምንጋር ኣገዳሲ እዩ። በዚ ድማ ንሳቶም በቲ ልክዕ መገዲ ምክንኻን ክገብርልኩም ክኽእሉ ምእንቲ።

ሕቶታት ወይ ዝተሓዋወሰ ስምዒታት ምስ ዝህልወኩም ደገፍ ኣለፍ

እዞም ክታበታት ኣብ ዙርያ እቶም ንሓልዮሎም ሰባት ዳግማይ ክንከውን ከኸእለፍ ስለዝኸእል ተስፋ ክስምዓኩም ይኸእል እዩ። ፍርሒ ክስምዓኩም ይኸእል እዩ። ካልእ ዝሕብሩ ሰብ እንተደኣ ኮይነካ (ጸዕዳ ዘይኮነ)፡ ነቲ ካብቶም ቅድሚ ሕጂ ምስ ሕብረተሰብካ ዝነበረ ምትእምማን ዝበተኹ ናይ ሕክምና ስርዓት ዝመጽእ ዘሎ ክታበታት ክትኣምኖ ከጸግመካ ይኸእል እዩ። ሕክምናዊ ዓሌትነት ኣብ ዝሓለፈን፡ ኣብዚ እዋንን ብሓቂ ዘሎ እዩ። ከተሓሳስበኩም ዝኸእል ነገር ክህሉ ከም ዝኸእል ድማ ርዱእ ነገር እዩ። **ተወሳኺ ሓበሬታ ከምኡውን ሓገዝ ርኽቡ።**

- ምስ ሓኪምኩም ወይ ክሊኒክ ተዘራረቡ። ሓኪም እንተዘይብልኩም ናብ 2-1-1 ወይ 1-866-698-6155 ብምድዋል ን211 ጸውዑ።
- እንተደኣ ብዓሌትነት ዝኣክል ኣእምሮኹምን ስሚዒትኩምን ተተንኪፍኩም ናብ ኣረገን ናይ ምሉእ ስተይት ናይ ዓሌታዊ ፍትሒ ሓጋዚ መስመር ደውሉ። 503-575-3764 | linesforlife.org/racial-equity ናይ ሓገዝ መስመር
- ናብ ምሉእ ናይ ክፍላሃገር ኦሪጎን ውሕስነት + ሓያል መስመር ሓገዝ ንስምዒታዊ ደገፍን ምንጨ ውከሳን ደውሉ። ኣብ ቅልውላው ክትህልዉ ኣየድልን እዩ። 1-800-923-ሓገዝ (4357) | linesforlife.org/obhsl/

ናይ ከባቢኻ ሓበሬታ ንምርካብ፡ ኣብ ናይ ካውንቲ መርበብ ሓበሬታ “COVID-19” ኢልኹም ፈትሹ።

